

ORVOSOK
LAPJA

A MAGYAR ORVOSI KAMARA HIVATALOS FOLYÓIRATA

Foggal-körömmel...

Mihály Sándor

Dr. König Róbert

Dr. Gáts Andrea

2017/9

Új esély, új szervvel

Nagyon hosszú út vezetett el odáig, hogy egy ember életét egy másik ember átültetett szervével, szerveivel lehessen megmenteni. Az ilyen beavatkozást ráadásul a közvéleménynek is el kellett fogadnia, amit a sikeres esetek számának növekedése is segített. A transzplantáció – a fizikai, biológiai eredményeken túl – egyike a humanitás és a szolidaritás legmagasabb megnyilvánulásainak.

Magyarország 2013. július 1-jétől teljes jogú tagja az Eurotransplant Nemzetközi Szervcsere Szervezetnek, amely nyolc ország: Ausztria, Belgium, Hollandia, Horvátország, Luxemburg, Németország, Szlovénia és Magyarország transzplantációs központjait, laboratóriumait, donorkórházait fogja össze 135 milliós ellátási területen, osztja el a donorszerveket közöttük. A szervátültetésre szoruló betegek a szervezet leideni székhelyű központi várólistájára kerülnek, a szervallokációs rendszer – amelyet szigorú pontrendszerrel szabályoznak – kizárja a jogtalan előny vagy hátrány lehetőségét.

A szervátültetésre vonatkozó jogszabályi rendelkezések betartása kötelező, ideértve a szerv- és szövetátültetésre, tárolásukra, az egyes kórszövettani vizsgálatokra a várólista alapján nyújtható ellátásokat. Az együttműködés így kifejezett előnyökkel jár azoknak a magyar

betegeknek, akik szervátültetésre, transzplantációra várnak. Mihály Sándor, az Országos Vérellátó Szolgálat szervkoordinációs igazgatójának szavai szerint az egyik legfőbb előny az, hogy a határokon átnyúló együttműködés révén több az esély az immunológiai egyezésre, ami fontos a recipiensek hosszabb és jobb életminőségének biztosításához. Az akut betegségben szenvedők, valamint a speciális betegcsoportokhoz tartozók még időben, vagy hamarabb jutnak donorszervhez.

Az együttműködés révén több szervátültetés történik. Beszédese az adatok: tavaly összesen 242 jelentés érkezett a donorjelentő zöld számra elhunyt potenciális szervdonorról. Az év során 12 esetet jelentettek, amikor az agyhalál megállapítása megtörtént, de a donáció valamely oknál fogva megghiúsult. 182 alkalommal valósult meg szervkivétel elhunyt donorból, közülük 5

effektív donor volt, tehát a szervkivétel nem követte beültetést. 177 utilizált donort regisztráltak, amikor a transzplantációs célú szervkivétel legalább egy szerv átültetése követte. Az év folyamán három donorszerv-eltávolítás 70 esetben, négy szervkivétel 40 esetben, öt szerv eltávolítása 15 esetben történt meg. Emellett az Eurotransplant szervezettel kötött együttműködési megállapodás által 113 szervhez jutott Magyarország a tagállamoktól, így a magyar transzplantációs centrumok 471 szervet ültettek be elhunyt donorból, és további 34 szervet élő donorból.

2016-ban összesen 505 szervátültetés történt Magyarországon, emellett 166 magyar elhunytból nyert szervet ültettek be külföldön. Egy magyar szervdonorból átlagosan három szerv kivétele és csaknem ugyanennyi szerv beültetése valósulhatott meg.

Csatlakozásunk az idén 50 éves Eurotranspanthoz további előnyökkel is jár, hiszen az évtizedes tapasztalat és gyakorlat tudományosan megalapozott fejlesztésekhez vezet a szervátültetésre váró betegek érdekében.

A szervátültetések és szervdonációk számát az OVSz Szervkoordinációs Iroda folyamatosan nyomon követi, elemzi évek óta, az elemzések során pedig rendszeres egyeztetés folyik a szakma vezető képviselőivel és a kórházi koordinátorokkal. A tavalyi donorjelentések kórházi eloszlását tekintve 43 kórházból 242 jelentés érkezett, amelyek közül 112 megyei, 59

Kulturális párhuzamok

Szervkivétellel már az ógörög mítoszokban és legendákban is találkozhatunk, ahol az istenek és a gyógyítók halottak szerveit emelték ki. Egyiptom volt az első olyan civilizáció, amely sérülés nélkül volt képes eltávolítani a szerveket. Az erről szóló első feljegyzések Kr. e. 3000 körül születtek. Egyházi szempontból analógiát láthatunk a szervadakozás és Jézus áldozata között, aki saját testét ajánlotta fel az emberiség megmentéséért. Szervkivétellel és/vagy -átültetéssel az irodalom és a filmművészet is sokat foglalkozik, bár a morális kérdéseket nem feszegeti. Szinte minden műfajban találni ilyen vonatkozású alkotást, a klasszikus irodalomtól kezdve a tudományos-fantasztikus elbeszélésekig és filmekig.

fővárosi, 15 városi, 38 egyetemi és 18 országos intézményből regisztráltak.

Az OVSz szakmai beszámolója szerint 2016-ban a donzorok átlagéletkora 50,12 év volt. A 61–70 éves korosztályban 8%-os emelkedést tapasztaltak a megelőző évhez képest, és 7%-kal csökkent a 31–40 éves korosztály donzorainak száma. Az összes megvalósult donáció 5%-a történt 70 évesnél idősebb donorból, ami 2014 óta folyamatos emelkedést mutat. 2016-ban a legfiatalabb elhunyt donzor egy 13 napos csecsemő, míg a legidősebb 77 éves volt. Mindketten a veséjükkel segítettek másokon. (A vesedonorok átlagéletkora 50,48 év volt).

A legfiatalabb májdonor egy egyéves gyermek volt, míg a legidősebb 76 éves. Az átlagéletkor a májdonorok esetében 47,46 év volt. A szívdonorok átlagéletkora 2016-ban 39,35 év volt, a legfiatalabb szívdonor a 13 napos gyermek, míg a legidősebb 62 éves volt. A tüdődonorok átlagéletkora 46,67 év; a legfiatalabb tüdődonor 17 éves volt, míg a legidősebb 62 éves. Hasnyálmirigy tekintetében az átlagéletkor 27,28 év volt 2016-ban, a legfiatalabb pancreas donor 15 éves, míg a legidősebb 41 éves volt.

Halála esetén elvben mindenki szervdonor lehet, aki életében ez ellen nem tett írásos nyilatkozatot, nem tiltakozott szervei kivétele ellen. Tapasztalatok szerint kevés az ilyen ember Magyarországon, és a hozzátartozók részletes tájékoztatás után elfogadók, amikor halott szerettük szervkivételéről van szó. Belátják, hogy a szervek tovább működnek valaki másban, aki így újabb, talán a legvégső esélyt kaphatja az élethez. Természetesen minden haláleset rendkívül megrázza a családot – főleg, ha az elhunyt még gyermek –, de a legtöbben belátják, hogy szerettük agyműködése végérvényesen és visszafordíthatatlanul megszűnt, ám szerveivel másokon még lehet segíteni.

Ha az idei év eltelt aktivitását összehasonlítjuk 2016 nyolc hónapjával, látszik, hogy az idén

19-cel kevesebb, azaz 99 elhunyt szervdonor volt, szemben a tavalyi 118-cal. Az okokat kutatva Mihály Sándor arról számolt be, hogy néhányval több esetben fordult elő donoralkalmatlanság, vagy családi tiltakozás miatt meghiúsult donáció, azonban a kis esetszám nem alkalmas még következtetések megállapításához. Tény az is, hogy az év során adódnak aktívabb és kevésbé aktív hónapok. A tavalyi évben a nyáron volt több donáció, az idén vélhetően az őszi-téli időszakban lehet több, hiszen szeptemberben fél hónap alatt már 12 donáció valósult meg.

Magyarországon négy városban és hét centrumban végeznek vese-, máj-, szív-, tüdő-, valamint kombinált vese- és hasnyálmirigy-átültetést.

Az első hazai transzplantációs program 1973-ban kezdődött, 2016-ban pedig 505 szervátültetés történt az országban. Az elmúlt tíz esztendő adatai szerint 1590 donor 4006 beteg ember életét mentette meg.

Természetesen minden műtéti beavatkozásnak vannak kockázatai, ami kifejezettebb egy végstádiumú szervéltelenségben szenvedő

beteg transzplantációja esetén, de a szervátültetés mára már rutinszerű egészségügyi ellátásnak számít Magyarországon. Jelenleg 18 kórházban van az OVSz-nek kórházi koordinátora. A hálózatot bővíteni szeretnék a következő években, ami nagy kihívás, hiszen a jelenlegi rendszer működtetése is jelentős erőforrást igényel.

Mint minden orvosi beavatkozás, a szervtranszplantáció is komoly szakmai etikai kérdéseket vet fel. Mivel a hazai tapasztalatok és több országos felmérés szerint az agyhalált szenvedő lehetséges donorok bejelentése sajnos sok esetben nem történik meg, ezért a MOK etikai kollégiuma a többi között felhívja az orvosok figyelmét, hogy lelkiismeretesen segítsék elő az általuk nem is ismert, szervátültetésre szoruló betegek javának szolgálatát a potenciális donorok jelentésével minden esetben, amikor agyhalál jeleit észlelik. Ugyanakkor – fogalmaz az állásfoglalás – a kollégium arra is felhívja a figyelmet, hogy az elhunyt donor hozzátartozójának nincs jogi lehetősége a transzplantációs célú szervkivétel megtiltására.

Niczky Emőke

MEDICOVER

A Medicover Közép-Kelet-Európa **legnagyobb nemzetközi - svéd háttérű magán-egészségügyi szolgáltatója**, ellátásszervezője és biztosítója. Folyamatosan bővülő, sikeres csapatunkba **szakorvosokat keresünk teljes és rész munkaidőben** járóbeteg szakellátására és magánkórházi fekvőbeteg ellátási és műtéti szakmákra, fejlett diagnosztika centrumba (CT, MR)

Amit elvárunk:

Szakrendelés nyújtásához szükséges szakvizsga
Meggyőző szakmai tapasztalat
Ügyfélorientált attitűd, hatékony kommunikáció

Amit kínálunk:

Felelősségteljes, önálló munka
Korrekt, versenyképes jövedelem

Kérjük fényképes önéletrajzát az orvosi szakág megjelölésével küldje a:
medical.job@medicover.hu email címre!
További információ: **www.medicover.hu**